

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LIV (48)

Štev. (Nº) 29

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

3 de agosto - 3. avgusta 1995

TINE DEBELJAK

Treba je pričeti

V Sloveniji so se pred dnevi sestale koalicijske stranke - LDS, SKD in ZL, ter se pogovarjale o prihodnjih volitvah v Državni zbor. Sicer do njih še precej manjka, a pričeti je treba, posebno še sedaj, ko je političen položaj v državi tako labilen in samo volitve lahko razrešijo stanje. Stranke so bile mnenja, da bi bile volitve lahko septembra ali oktobra leta 1996. Tudi so bile mnenja, da bi bilo treba dvigniti prag odstotkov, ki jih mora neka stranka doseči na volitvah, da sploh lahko pride v parlament, in sicer na 4%, kar je sorazmerno visoka številka (sedaj je 3%).

Popolnima razumemo velike stranke, da si želijo v parlamentu jasnejši položaj z manjšim številom močnejših strank, ne pa z mnogimi manjšimi stranicami, ki se pri glasovanju obračajo po trenutnih koristih oziroma se brigajo le za nekatere zelo ozko določene zadeve (npr. upokojenci, zeleni, sindikalisti itd.). Razumljivo pa je tudi, da si manjše stranke tega ne želijo. Ni jasno, kaj je bolj demokratično - veliko manjših strank ali malo večjih. Po eni strani se spominimo na Italijo ali Francijo pred leti, po drugi strani na ZDA ali Anglijo, pa tudi na razne diktature, ki so začele demokratično (npr. nacizem). Seveda pa bi morala sprememba zakona biti izglasovana z dvotretjinsko večino, kar pa je še drug problem. Leve, stare ali eks-komunistične stranke se na to že pripravljajo. Pri prvih volitvah leta 90 se je partija načrtno razdelila na več strank, da videla, po kateri poti bi najlaže prilezla skozi demokratične volitve. Izkoristili so kandidata Krambergerja, ki je pobral na romantični desnici veliko glasov, na koncu pa jih prepustil Kučanu. Pri drugih volitvah je bil odstranjen Kramberger, ki je nameraval samostojno delovati, na njegovo mesto je stopil Jelincič in z enakim uspehom, leve stranke pa so se pričele združevati okoli tiste, za katero se je pokazalo, da ima največjo možnost za uspeh in obstoj - LDS.

Kaj pa demokratična desnica. Ta pa ni-

ma zakulisnega vodstva in pač vsak misli, da je njegova stranka najbolj pravilna in primerna. Zato ni pričakovati, da bi se združile (kar pa bilo tudi nemogoče zaradi precej različnih idej kot npr. socialdemokrati in demokristjani), lahko pa pričakujemo - to se že dogaja - da bodo nastopili skupaj v koaliciji pred volitvami ali po njih in tako lahko računali, da bodo zmagali.

Pri tem je treba upoštevati dejstvo, ki ga je omenjal Janez Janša na obisku med nami, da imajo leve sile za nekaj deset odstotkov naskoka - bivše funkcionarje in partijce, privilegirane borce, hvaležne nove državljane itd. - tako da se morajo demokraciji boriti za vsak glas.

Proslave ob 50. obletnici konca vojske ali poboja domobrancev, ali pa obletnice osamosvojitve so že odprle oči nekaterim, drugim pa npr. dejstvo, da se je vlada upirala praznovati državni praznik in temu primerno pogorela. Seveda pa ostaja še mnogo državljanov z navadami, željami in mislenostjo, kakor so jih nekoč naučili v komunistični diktaturi, ki je dobro vedela, kako si lahko pridobi ubogljive ljudi za ceno omrtvičenja lastnih možganov.

In mi izseljenci? Pred leti smo že volili; sicer ni bilo vse v redu, vsaj deloma pa smo lahko izvršili svojo državljansko dolžnost. Za prihodnje volitve se v Sloveniji zanimajo, kako bi jih izvedli med izseljenci, da bi bile praktične, hitre in poštene. Prepričan sem, da se bo prihodnje leto več Slovencev po svetu poslužilo pravice in volile parlamentarce. Zavest slovenskega državljanstva in z njim združenih pravic in dolžnosti je prodrla že globoko med izseljence.

Volitve so po eni strani daleč, po drugi pa se bližajo s hitrimi koraki. Treba je pričeti že zdaj, sicer z majhnimi stopinjami, organizirati in osvestiti volilce, pripraviti idejni in kratkoročni program, predvsem pa moliti za zdravo pamet, ki smo jo prav v tem trenutku krvavo potrebni.

Konvertibilni tolar

Svet Banke Slovenije je na svoji torkovski seji sklenil predlagati vladi, da Slovenija s 1. septembrom sprejme obveznosti po 8. členu statuta Mednarodnega denarnega sklada, kar pomeni, da sprejme zunanjo konvertibilnost domače valute. Predlog Banke Slovenije je slovenska vlada na seji 27. julija tudi sprejela.

Notranja konvertibilnost tolarja je bila zagotovljena že precej časa, zunanja konvertibilnost domače valute pa je znak finančne stabilnosti države, predvsem njene plačilne stabilnosti, ki omogoča, da se vse transakcije v mednarodnem prometu opravljajo pravočasno. Tudi obseg deviznih rezerv Slovenije je takšen, da zagotavlja enak status takšnih transakcij tudi na daljši rok. Slovenske devizne rezerve so že tako velike, da omogočajo 4 do 5 mesecev finančnega uvoza blaga in storitev v državi. Zato je ta in razmeroma stabilnih fis-

kalnih razmer, se pravi državnega proračuna in javne porabe, ki je tudi pomemben pokazatelj, ali je država gospodarsko stabilna, je Mednarodni denarni sklad ob svojih obiskih že l. 1994 predlagala, naj Slovenija razmisli o možnosti formalne uveljavitve zunanje konvertibilnosti tolarja.

Čeprav je Slovenija že v preteklosti izpolnjevala pogoje za zunanjo konvertibilnost tolarja, sta BS in vlada ocenili, da bi se morala Slovenija za ta korak odločiti takrat, ko bodo podani osnovni razlogi zanj. Poleg domačih je bilo za to določitev ključnega pomena tudi reševanje odprtih vprašanj v mednarodnih finančnih odnosih. Slovenija je s pariškim klubom dosegla soglasje, nedavno pa tudi soglasje s komercialnimi bankami v New Yorku. In prav to je bilo najbolj važno za dokončen prehod na zunanjo konvertibilnost tolarja.

STA

Zgodilo se je v Sloveniji

Slovenski zunanji minister Zoran Thaler je 28. julija sprejel odpravnika poslov kanadskega veleposlaništva v Budimpešti Sergeja Marcoux, ki je uradno sporočil, da bo kanadska vlada s 1. avgustom letos ukinila vizume za slovenske državljane. Minister Thaler je to odločitev kanadske vlade pozdravil kot še posebej pomembno, ker je Kanada prva država na severno-ameriški celini, ki je odpravila vizume za Slovenijo, in ker pomeni dobro obljubo za doseg podobnega dogovora tudi z ZDA, s katerimi pogovori že potekajo. Marcoux in Bogdan Benko, vodja konzularnega oddelka v MZZ, pa sta parafirala Dogovor o medsebojnem vračanju državljanov obeh držav, katerih vstop na ozemlju druge države sta nezakonita, in Dogovor o medsebojnem sodelovanju pri preprečevanju nezakonitega priseljevanja.

Predsednik SAZU France Bernik in minister za znanost in tehnologijo Rado Bohinc sta slovesno podpisala protokol o sodelovanju obeh ustanov pri raziskovanju slovenske naravne in kulturne dediščine. S tem je poleg ministrstva za kulturo tudi SAZU, najvišja nacionalna znanstvena in umetniška ustanova, kot enakopraven partner države in v svoji avtonomni vlogi vključena v obsežen program t. i. ciljnih raziskav, od katerih jih od lani 14 že poteka. Predsednik SAZU in minister sta podpisala tudi pismo, ki ga nameravata SAZU in MTZ poslati 331 izobražencem slovenskega porekla, ki delujejo v ZDA, v katerih jih vabita, naj se tvorno vključijo v znanstveni in duhovni razvoj svoje prve domovine Slovenije.

Letošnja prva generacija srednješolcev je uspešno prestala t. i. eksterno maturo, saj je od skupaj 7.596 kandidatov maturo uspešno opravilo 6.421 oziroma 84,53 odstotka dijakov. Kot je ob razglasitvi rezultatov mature dejal minister za šolstvo Slavko Gaber 28. julija, je s tem zunanje ocenjevanje mature dobilo domovinsko pravico.

Ob koncu zasebnega obiska v Sloveniji se je slovaški predsednik Michal Kovač mudil v Ljubljani, kjer ga je sprejel slovenski predsednik Milan Kučan, izmenjala pa sta poglede na dvostransko sodelovanje med državama, ki sta ga ocenila za dobro. S slovaškim predsednikom Kovačem se je srečal tudi minister za obrambo Jelko Kacin, Kovač pa je izrazil stališče, da Slovaška podpira odpravo embarga na izvoz vojaške opreme in orožja, ki še vedno velja za Slovenijo.

V Rimu je bil 12. sestanek pooblaščenec slovenskega in italijanskega zunanjanega ministrstva. Delegaciji sta vodila Amadeo De Franchis in Stefan Cigoj, ki je nadomeščal pooblaščenca Matjaža Jančarja. Delegaciji sta se dogovorili, da bosta pogovore nadaljevala septembra. Delegaciji imata pred seboj nalogo, da uskladiata dokument, ki bi moral obsegati samo temeljna vprašanja, ki so sporna v dvostranskih odnosih. Tudi tokratni sestanek je minil brez uradne izjave za javnost. Iz „kon-

struktivnega ozračja“ ni mogoče sklepati, da sta delegaciji premagali vse težave, na katere so opozorili na dosedanjih sestankih, predvsem v zvezi z vsebino dokumenta, ki ga morata delegaciji pripraviti.

Po pogodbi o polletnem poslovnem sodelovanju med slovenskim Petrolom in hrvaško Ino, ki sta jo v ponedeljek v Lovranu podpisala generalna direktorja obeh naftnih družb, bo Ina do konca letošnjega leta zagotovila Petrolu za 22 milijonov ameriških dolarjev naftnih derivatov, kar je skoraj tretjina vseh njenih potreb. Petrol bo v celotnem letošnjem letu za svoje potrebe in za rafinerijo Nafta v Lendavi kupil od Ine za 52 milijonov ameriških dolarjev naftnih derivatov. V Petrolu ocenjujejo, da bi že prihodnje leto lahko celotna vrednost menjave med naftnima družbama znašala 80 milijonov ameriških dolarjev.

Minister za ekonomske odnose in razvoj Janko Deželak je na častniški konferenci 26. julija med pomembnejšimi obiski v zadnjem mesecu omenil obisk veleposlanika Kraljevine Švedske, predstavnikov ameriške trgovinske komisije in Svetovne banke. Švedski veleposlanik je Sloveniji ponudil strokovno pomoč pri njenem vključevanju v Evropsko unijo, delegacijo Svetovne banke pa je zanimal potek lastnjenja podjetij in bank ter trdnost slovenske valute. Slovenija je že po nedavnem podpisu sporazuma o prosti trgovini s Poljsko vložila tudi zahtevek za članstvo CEF-TA (Srednjeevropske zveze proste trgovine) in pričakuje, da bo postala polnopravna članica 1. januarja prihodnje leto. Minister J. Deželak se bo udeležil tudi srečanja ministrov CEFTA, ki bo sredi avgusta.

V JE Krško si prizadevajo, da bi na lokaciji elektrarne z ustreznimi ukrepi in v okviru obstoječega obratovalnega dovoljenja zagotovili začasno skladiščenje vseh odpadnih in drugih radioaktivnih materialov. Od pričetka obratovanja do junija letos je bilo v JEK proizvedenih skupaj 10.279 običajnih 280 litrskih sodov različnih nizko in srednje radioaktivnih odpadkov. Do konca načrtovane življenjske dobe, ki se izteče leta 2023, bodo proizvedli 1900 izrabljenih gorilnih elementov. V obstoječi bazen za izrabljeno gorivo je mogoče zdaj skladiščiti 828 elementov. Trenutno je zasedenih 442 lokacij.

Evropska banka za obnovo in razvoj (EBRD) je podpisala pogodbo o posojilu, po kateri je EBRD namenila Slovenskim plinovodom d.o.o. 15 milijonov mark posojila. Sredstva so namenjena gradnji plinovodnega distribucijskega sistema v občinah Nova Gorica, Ajdovščina, Zagorje, Laško, Radeče in Šentjur pri Celju, s katerimi imajo Slovenski plinovodi sklenjene koncesijske pogodbe. Gre za prvo posojilo, ki ga je EBRD dala v katerikoli državo vzhodne Evrope in je namenjen zasebnemu podjetju za javno dejavnost. Slovenski plinovodi so v večinski lasti italijanske Grupacije Dondi.

STA

Politično poročilo SKD

18. julija so se v Ljubljani zbrali člani sveta SKD. Sprejeli so novo regionalno razdelitev stranke, ki bo tako po novem imela 20 regionalnih odborov. Zbranim članom sveta je spregovoril tudi predsednik SKD Lojze Peterle, ki je najprej komentiral uspešno sprejetje proračuna, s katerim sicer ni nihče zadovoljen, gotovo še posebej naši ministri ne, da pa ja na zahtevo naše stranke po predhodnem političnem dogovoru in uskladitvi prišlo do usklajenega nastopa vladnih stank in sprejetja proračuna. Stihijsko sprejemanje proračuna in improvizacija, ali pa celo nesprejetje, bi peljalo v še bistveno težji položaj tako ministrstva, ki jih vodijo naši člani, kot tudi državo Slovenijo nasploh, bistveno pa bi bila otežena tudi nadaljnja slovenska politika, saj se bližajo volitve, pred katerimi bo potrebno sprejeti še en težji proračun.

Predsednik je kratko poročal tudi o srečanju predsednikov treh novih, demokratičnih strank (SKD, SLS in SDSS), kjer so prišli do izraza tudi nekatere večje programske razlike. Omenil je tudi otvoritev avtocestnega odseka Razdrto-Čebulovica, pa ne zgolj zaradi tega, ker ga je blagoslovil koprski škof, kar naj bi bil povod za to, da je na otvoritvi manjkal predsednik vlade dr. Drnovšek, marveč tudi zaradi naporov, ki jih je imel minister za promet in zveze Igor Umek (član SKD), da je razdrl

škodljivo pogodbo, ki jo je podpisal prejšnji minister Kranjc (SDSS) z mešanim podjetjem Adria iz Trsta. Oddaja del domačemu izvajalcu je stroške pocenila za skoraj dve tretjini!

Lojze Peterle je omenil uspeh še enega ministra iz naših vrst, podpredsednika SKD Janka Deželaka, ki je nedavno podpisal sporazum o prosti trgovini s Poljsko. Sicer pa je ta mesec prinesel še dve dobri novici za krščansko demokratsko politiko: na vladi je bilo sprejeto stališče, ki smo ga v SKD zagovarjali že dalj časa, da bo končno prišlo do kadrovske popolnitve ekip, ki po upravnih enotah izvajajo zakon o denacionalizaciji; SKD pa je v konkurenci dveh olimpijskih mest, Barcelone in Lillehammerja uspelo, da bo naslednji Kongres EUCD (Evropske zveze krščanskih demokratov) organiziran v Sloveniji. Za zaključek je predsednik navrgel še zanimivost o vladajoči japonski liberalni demokraciji, ki je sicer članica IOU, ene od internacional, v kateri je tudi SKD. Japonski liberalni demokrati so namreč ugotovili, da Liberalna demokracija Slovenije ustreznemu imenu navkljub, zaradi stališč, ki jih zastopa, ni ravno primeren partner zanje, tako da so se odločili, da bodo v prihodnje povezovali rajši z SKD.

Služba za stike z javnostjo

Delitve veleposlaniških mest

Predsednik LDS Janez Drnovšek očitno ve, kaj dela, saj je v sredo, potem ko je na hitro poklical k sebi koalicijske partnerje, torej prvaka SKD Lojzeta Peterleta in svojega partnerja iz ZL Janeza Kocijančiča, kaj hitro našel soglasje za novo delitve veleposlaniških mest. Tako v daljno Canberro, kot kaže — odhaja Matjaž Jančar, preverjena oseba prejšnjega režima, v Rim menda nekdanji tiskovni predstavnik beograjske vlade Ivo Vajgl, na mesto njega pa na Švedsko administrator iz zunanjega mini-

strstva, v Moskvi bo verjetno v kratkem prebival preverjeni Jože Snoj.

SKD pa bo v tako sporno Argentino, kot je slišati, usmerila dr. Janeza Žgajnarja, prorektorja ljubljanske univerze, po poletni vročini pa naj bi se pred zunanjim ministrom Zoranom Thalerjem umaknil v Bonn sedanji državni sekretar za Slovence po svetu dr. Vencelj. Slovenija bo menda poslala poslala svojega veleposlanika tudi v Singapur.

Iz „Slovenca“, 22. julija, Janez Obreza

Farne spominske plošče

Slovenski spominski odbor za pripravo 50. obletnice povojnih pokolov in vseh drugih žrtev komunizma že dalj časa podpira postavljanje spominskih plošč žrtvam komunizma ob farne cerkve. Znano je, da imajo padli partizani neštivilne spomenike, plošče, ulice, itd., a za domobrance, vaške stražarje in civiliste ni bilo dovoljeno postavljati spominska obeležja. Sedaj se to sicer sme, a je v praksi onemogočeno.

Zato te spominske plošče postavljajo na farnem cerkvenem ozemlju, kjer imajo več svobode in so manj odvisni od morebitnih šikan.

Spominski odbor je zbral vse dosedanje podatke in delo v veliko knjigo: **Farne spominske plošče**, ki jo je izdala Družina pred nekaj tedni. Tam so zbrana imena, vklesana na plošče, vseh je 83, imen pa 7.392, ki pričajo o strahotah revolucije in komunističnih zločinih.

V knjigi so navedeni pod župnijami in njih podružnicami imena z leti rojstva in smrti. Strašne litanije! Pri vsaki župniji je tudi fotografija tamkajšnjega obeležja.

Knjigi je napisal uvod urednik Justin Stanovnik, zadaj pa spremno besedo predsednik NSZ dr. Tine Debeljak, kjer v kratkih besedah izpove vso tragiko pobojev, obenem pa še poda komentarje k številkam. Obljublja, da bo izšla še druga knjiga, v kateri bodo zbrana imena še z novih plošč, ki jih želijo postaviti še drugod po Sloveniji in ki jih je še enkrat več kot dosedaj.

Knjiga, ki s svojo enostavnostjo za vsakim imenom krije težko zgodovino, krute poboje in mučenja, je zvest in jasn spomenik našim padlim pred 50 leti in preje v borbi za svobodo in demokracijo.

TD

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerič

Nenehno se moramo vračati k problemu brezposelnosti, ker se je nenadoma spremenil v bistveno točko, okoli katere se vrti današnja argentinska politika. Pisali smo sicer že o številkah, vzrokih in posledicah. A brezposelnost je tudi priličen primer, kako argentinska družba in zlasti politična srenja nastopata spričo težav, ki prizadevajo narod.

VLADNO PRESENEČENJE

Zadnje tedne se je precej pisalo o preseenečenju v vladnih krogih, spričo visoke številke brezposelnih. Statistike so zgovorne, a vlada je dolgo molčala. Napovedi je bilo sicer kar lepo število, med volilno kampanjo in ob nastopu nove predsedniške dobre. A izven tega se je vse sukalo, kakor da problem sploh ne bi obstajal. Dejansko je šele po objavi, da brezposelnost dosega 18,6 odstotkov, vlada pričela nekaj migati. Trdijo, da je po objavi te številke predsednik Menem trdo zahteval od ministrov, naj nehajo govoriti in naj storijo kaj konkretnega. To je presenetljivo, saj je potek dogodkov vsa zadnja leta kazal, kako brezposelnost raste, in današnje stanje je le logična posledica socialnega in gospodarskega razvoja, odkar je v veljavi sedanji gospodarski program.

Lahko bi govorili o pomanjkanju odgovornosti. Če je smer razvoj kazala v sedanje stanje, bi bilo treba že prej podvzeti kak resen ukrep, da se prepreči ekstrem, do katerega smo prišli. A v tej zadevi, kot v marsikateri drugi, je nastopanje vlade pač tako, da se stvari puste pri miru dokler ne prične teči voda v grlo. „Morda pa ne bo huđeega“, in „to bomo že kako rešili“, so priljubljene fraze, ki so na dnevnem redu, dokler ne prične goreti. A priznajmo, da je v deželi že nekajkrat gorelo in kljub temu ni bilo odmeva z vladne strani. Izgredi v Jujuyu, v Tucumanu in zlasti na Ognjeni zemlji so kaj malo odjeknili v Buenos Airesu. Vlada je smatrala to kot „krajeven problem“ in vso krivdo metala na guvernerje, ki da niso pravi čas izvedli potrebnih sprememb v provincijskih ekonomijah.

Dejansko je grob udarec števila brezposelnih, tistih 18,6 procentov, ki predstavljajo zgodovinski rekord za državo, strelnil vladne može, ki so pričeli na hitro iskati alternativnih programov za povečanje zaposlenosti. A na neki način je bilo streenjenje prepozno. Brezposelnost se bliskovito veča in vsi ukrepi, ki jih sedaj vlada napoveduje, bodo rodili kak učinek šele čez nekaj mesecev. Medtem se trpljenje ljudi nadaljuje.

Nadaljujejo pa se tudi ljudski protesti, in kar vlado sedaj skrbi je, da se ne bi ti protesti prelevili v kako večjo ljudsko vstajo kot pred leti v Santiago del Estero. Pred kratkim je gorelo v Córdoba, a je vladi uspelo ogenj omejiti. Sedaj v tej provinci znova gori. Vsekakor, Córdoba je znana kot žarišče socialnih konfliktov. Večjo pozornost je vzbudil primer v San Juan, ki je sorazmerno bogata in mirna provinca. Dekret guvernerja, ki je grobo znižal plače javnim uslužbencem, da mu ne bi bilo treba odpušiti večjega števila uradnikov, je zanetil ogenj. Izgredi so presenetili krajevno vlado, ki je takoj zaprosila pomoč zvezno žandarmerijo; presenetil pa je tudi vlado v Buenos Airesu, ko je spoznala, da ni tako enostavno omejiti konflikta in da lahko zagori kjerkoli in ne samo v tradicionalno „nemirnih“ provincah in ne le tam, kjer guvernerji ne sledijo direktivam ministra Cavalla in njegove ekipe. Minister je večkrat omenjal provinco San Juan kot vzor resnega in večšega upravljanja.

Vsekakor, ni resnega razloga za preseenečenje, ker so vsi „znaki časa“ kazali na bližajočo se nevihto. Dejstvo je, da je bila vlada tako zaverovana v svojo enostransko politiko stabilizacije, da je sama sebe prepričala, da dokler se ohrani stabilnost, ne more biti drugih važnih problemov. Sedaj pa se jasno vidi, da stabilnost ni porok za socialni mir in da je treba, za resno in uspešno vladanje, upoštevati tudi socialne činitelje.

IN OPOZICIJA?

Ves ta problem pa je pokazal tudi na razna nasprotja v vladi in na zadržanje opozicije. V vladnih krogih so težave izrabili tisti, ki nenehno zahtevajo „peronizacijo“ gospodarske politike. To enostavno pomeni, da naj socialna vprašanja dobijo zadovoljiv odgovor z vladne strani. Ti krogi tudi niso zadovoljni le z ukrepi, ki jih vlada napoveduje. Dejansko nastopa širši krog peronizma, ki si želi bistvene spremembe v gospodarskem ukrepanju. Seveda, dokler predsednik Menem dosledno podpira gospodarskega ministra in njegov načrt, o kakih temeljnih spremembah ni govora. Tudi taka sprememba ne bi imela smisla, ker dejansko nobena skupina nima resnega alternativnega programa.

To prihaja do izraza tudi pri opoziciji, ki se omeji na deklarativne zahteve, kadar ne le na enostavno kritiko vladne politike, brez nikakih konstruktivnih predlogov. Ob tem problemu se znova vidi tisto, o čemer smo večkrat pisali. Vsaka druga vlada, v drugih okoliščinah, bi že davno zašla v politične težave in na rob prepada. Menem pa ima to srečo, da opozicije dejansko ni. Tako radikali kot Solidarna fronta so tako zapleteni v svoje notranje probleme, rovarjenje in puljenje za razne kandidature bodočih krajevnih volitev, ali pa za mesta v notranjem vodstvu, da dejansko ne spremljajo življenja družbe.

A kar je najbolj zanimivo, je dejstvo, da tudi „naravna opozicija“ kar se tiče social-

(Nad. na 6. str.)

Nezanimanje človeka počasi ubija

Pogovor s TINETOM DEBELJAKOM, glavnim urednikom tednika Svoboda Slovenija iz Argentine

Na povabilo vladnega urada za informiranje in Urada za Slovence po svetu so se v Ljubljani mudili uredniki in časnikarji izseljenjskih časopisov. Ob tej priložnosti smo prosili za pogovor gospoda Tineta Debeljaka, glavnega urednika tednika Svoboda Slovenija (Eslovenia libre), ki izhaja v Buenos Airesu v Argentini.

navzeli od domačinov tudi mi. Ne živimo zato, da delamo, ampak delamo zato, da živimo.

Glede vzdevka pa lahko rečem, da smo to prevzeli od Argentinecev. Indijance in mestice imajo za manjvredne, isto se dogaja tudi v Severni Ameriki. V Argentini je avtohtonih prebivalcev ostalo zelo malo. So najnižje na družbeni lestvici. V okolici Buenos Airesa pa imamo cela naselja, ki jim pravimo villa miseria (to je revne četrti). V njih živijo prišleki iz notranosti in Paragvaja, ki nočejo delati, se radi zabavajo in ljubijo lagodno življenje. Živeti hočejo od podpor, nastanjeni so v barakah iz lepenke in pločevine. Nihče ne plačuje elektrike, kar sami si jo priklopijo na črno.

Ko so Španci zavzeli Južno Ameriko, vemo, da so pobijali domačine, iztrebili njihovo kulturo in jih želeli kratko in malo zbrisati z zemlje. Janez Benigar, slovenski antropolog in jezikoslovec, pa je vse svoje življenje posvetil preučevanju indijanske kulture. Bil je neke vrste „ljubezenski misijonar“, kot bi rekel Vinko Brumen, saj je živel med njimi in z njimi delil njihove težave. Napisal je slovar araukanskega jezika. Zavzemal se je za Araukance, prvotne prebivalce Argentine, in se bojeval, da bi jim argentinska vlada vrnila vsaj del zemlje, ki jim je bila odvzeta. V današnji pridobitniški družbi bi verjetno veljal za čudaka. Ali danes v Argentini še živijo prvotni prebivalci? Kako vlada skrbi zanje in ali je Benigarjevo prizadevanje, da bi jim vrnil nekaj zemlje, obrodilo sadove?

Prvotnih prebivalcev praktično ni več. Nekaj jih živi še na jugu okrog Bariloč in Aluminéja, na severu ob argentinsko-bolivski meji ter v pokrajini Misiones v pragozdu. Vlada zanje ne stori nič, živijo na nerodovitni zemlji. Najhuje je, da so se skoraj sprijaznili s svojim koncem.

Tudi slovenska slikarka v Argentini Bara Remec je dobivala svoj navdih v indijanski kulturi. Pred štirimi leti smo si lahko ogledali posmrtno razstavo njenih slik tudi v Ljubljani.

Res, Bara Remec je bila moja teta in je veliko časa preživela med Indijanci. Vsako leto je pol leta bivala med njimi na severu ali na jugu. Z njimi se je spoprijateljila, hodila na njihove domove, jim prinašala obleko, hrano, obenem pa je z velikim veseljem risala melanholijo teh ljudi, ki živijo v sožitju z naravo. Uporabljala je otožne barve, slikala motive zasanjanih ljudi, vda-

nih v usodo. Svoja občutja je z veliko močjo prenesla na platno. V Buenos Airesu veliko govorijo o indijanskih pravicah, a samo govorijo. Njene slike so zato na razstavah zbujale veliko pozornosti.

Kaj vam pomeni argentinska narava?

Argentina je zelo lepa dežela, od antarktičnega do tropskega pasu. Ima ogromne ledenike, visoke gore in planote, slapove Iguazú, ti so večji od Niagarskih, ter prostorno travnato pokrajino, imenovano pampo, ki se razprostira tisoče kilometrov južno od Buenos Airesa. Imamo rodovitne pampe, kjer so polja s tisoči hektarov žita, po drugih pa se pase na tisoče in tisoče krav. Vsaka pokrajina ima svoje lepoto. To ni ista lepota, kot jo ima Slovenija, kjer je vsak kosček zemlje obdelan, lep in ljubek. V Argentini je divjca, neoskrunjena lepota. Je ogromna, vesoljna, odprta, ne vidiš gora, temveč le neskončno obzorje. To je za človeka izredno, ker se lahko združi z naravo. Ta odprtost narave je vzrok za odprtost argentinskega človeka. Slovenci smo se v Argentini našli nekaj te pregovorne odprtosti in prijaznosti. Zato sem tudi jaz v svojih pesmih opeval pampo in čas. Oba sta neskončna, neomejena.

Ali mislite na vrnitev v domovino in ali bi se lahko po tolikih letih odsotnosti znova vživeli v Slovenijo?

Moram reči, da sem večino svojega življenja preživel v Argentini, čeprav kulturno živim v tesnem stiku s Slovenijo. Če bi danes hotel priti v Slovenijo, bi bila težava v tem, ker bi moral začeti znova. Pri mojih letih začeti znova pa pomeni biti dvakratni izseljenec: najprej izseljenec iz Slovenije v Argentino, nato pa iz Argentine v Slovenijo. Poleg tega v Sloveniji ne bi imel finančnih možnosti, ker ni tako lahko dobiti službe. Imamo hišo, v katero se ne moremo vseliti, ker tukajšnji zakoni meljejo počasi. Imam pa tudi družino v Argentini, moja žena je Slovenka, rojena v Argentini. Lahko rečem, da se v novi domovini dobro počutim, saj imam prijatelje Slovence in Argentinece. Kot urednik Svobodne Slovenije berem slovenske časopise in sem na tekočem z dogajanjem doma. Kupujem slovenske knjige. Stike pomagajo vzdrževati tudi Slovenci, ki nas prihajajo obiskovat. Tudi sam sem bil že večkrat v Sloveniji. Zanimam se za politiko in kulturo.

Sam sem opazila razlike med slovensko mladino v domovini in slovensko mladino v Argentini. Lahko rečem, da nas povezujejo jezik, vera, ljubezen do slovenske zemlje. Ločujejo pa nas vzgoja, drugačno kulturno okolje. Večina mladih v Sloveniji se ne obremenjuje s travmo pobojev in z dejstvom, da so starši morali bežati. Mladi Slovenci v Argentini pa se v pogovoru pogosto vračajo na temo o pobjah. Pri nas je mladina v večini apolitična. Tema njihovih pogovorov so glasba, šport, potovanja. Veliko se jih v poletnih počitnicah pada na potovanje po svetu.

Problem travme in pobojev je velik problem. Vse politično izseljenstvo v Argentini je mnenja, da ne moremo gledati v prihodnost, če nimamo pospravljenega za seboj. Za travme v zvezi s poboji nismo krivi sami. Ne mislite, da pri nas samo jokamo. Zavedam se, da se je zgodila neka krivica, ki še ni popravljena. Nobena nepopravljena krivica ne more biti temelj za graditev prihodnosti. To niso čustvene travme, to je politična zavest. Večina politič-

ne oblasti v Sloveniji nima interesa, da bi se te krivice popravile, zato pa imajo težave. Nekatere stranke zahtevajo popravilo krivic, vendar večina ljudi tega ne misli. Poglejte, kako poteka denacionalizacija. Še vedno nas obkladajo z istimi pridevki kot včasih in nimajo interesa obsoditi zločinska dejanja. Jaz tega nimam za travmo, mi nimamo travme. Nas to zanima politično in dokler ne bo rešeno, bo ostalo. Travmo ima nekdo, ki noče gledati nazaj in noče vedeti za zgodovino. Kajti v tem primeru bi moral priznati nekatere stvari, ki mu niso všeč. Mladina v Sloveniji se zanima za malo stvari, v Argentini pa se mladi zelo zanimajo za politiko.

Mladina v Sloveniji je bila indoktrinirana v šoli pod komunističnim režimom. Ali niso mladino v Argentini na neki način indoktrinirali starši, okolje?

Problem je, kaj je resnica. Mislim, da je današnja Slovenija že toliko demokratična, da je popolnoma jasno, da se je zgodila velika krivica in velik zločin. O tem se raje molči ali poudarja: Ne glejmo nazaj, glejmo v prihodnost. Gotovo je bil pogled nazaj za marsikoga zelo neprijeten. Ravno tako je bilo v nekdanji Jugoslaviji, ko so govorili, naj se ne bi ukvarjali s politiko, češ, bosta že partija in Tito mislili za vas, in ljudje so se na to navadili.

Odkar imamo multimedijски prostor, se veliko piše o drugi plati medvojnih dogodkov. Kaj mislite o demokraciji slovenskih časnikov in o svobodi časnarskega pisanja?

Veseli me, da je zdaj v Sloveniji toliko časnikov, vsak s svojo idejo in značajem. Nam je najbližji Slovenec, saj še najbolj odraža naše mišljenje. Žal pa so razdalje prevelike, da bi ga redno dobivali; več pa jih je naročeno na sobotno izdajo. V našem časniku v Argentini Svobodni Sloveniji redno objavljamo članke iz Slovenca.

Pogovarjala se je Marica Drole
odlomki iz „Slovenca“,
1. julija 1995

Social demokratska stranka Slovenije

Veliko zanimanje slovenske javnosti je povzročilo soočenje predsednika SDSS Janeza Janša in predsednika ZL (nekdanji komunisti) Janeza Kocijančiča na nacionalni televiziji. V oddaji je predsednik ZL vztrajno trdil, da je ZL sprejeta v polnopravno članstvo Socialistične internacionale (SI), medtem, ko je predsednik SDSS dejal, da je edina stranka iz Slovenije, ki je članica SI zaenkrat SDSS. V naslednji oddaji je časnikarka raziskala sporno članstvo in ugotovila, da o polnopravnem članstvu odloča kongres SI, ki bo šele prihodnje leto na Japonskem in da je na zadnjem kongresu med članice-opazovalke dejansko bila sprejeta le SDSS. ZL (nekdanji komunisti) je tako zavajala slovensko javnost z neresničnimi podatki o članstvu v SI.

Kakšen je bil namen tega srečanja?

S številnimi časnikarji in uredniki sem se z veseljem udeležil simpozija, na katerem smo izmenjali izkušnje in se spoznali. Naš namen je tudi, da bi skupaj z matično Slovenijo izboljšali delovanje naših občil. Za nas je to zelo pomembno, ker si argentinski Slovenci zaradi velik oddaljenosti in stroškov ne morejo privoščiti dnevnikov, zelo pa jih zanima politično delovanje. Sam dobivam časopise, vendar prepozno. S tema uradoma sem se dogovoril za hitrejši pretok informacij in boljšo obveščenost. Imel sem tudi priložnost, da se spoznam s težavami urednikov drugih časnikov po svetu.

Ste imeli še kak drug namen?

Pred tednom dni je občina v Škofji Loki odkrila spominsko ploščo na rojstni hiši mojega očeta, pesnika in literarnega zgodovinarja, ki ga je akademik Alojz Rebula iz Trsta poimenoval „patriarha slovenske emigracijske literature“. Med drugim je bil pred in med vojno kulturni urednik Slovenec. Poleg tega pa sem se lahko še udeležil spominskih proslav ob 50. obletnici poboja domobrancev in civilistov. Udeležil sem se tudi koncerta Resurrecturis, ki je bil narejen na tematiko Črne maše, knjige mojega očeta.

Argentinski človek je topel in odprt. Slovenci pa smo dostikrat zelo ozkosrčni. V Argentini Slovenci živijo v nekakem getu. To je po eni strani razumljivo, saj bi se kot majhna skupina sredi večjega naroda utopili. Ob svojem obisku v Argentini sem opazila, da nekateri za domačine, zlasti potomce Indijancev, in mestice uporabljajo zaničljivo oznako „ta črni“. Zakaj ta občutek večvrednosti pri belcih?

Veliko se je govorilo o getu v Argentini. Slovenci ne živimo ravno v getu, ampak življenje dvoživke. Čez dan smo po svojih službah popolnoma enakopravni z Argentinci, naše poklicno življenje se odvija v širokem argentinskem okolju. To je naše dnevno življenje. V soboto in nedeljo pa živimo slovensko življenje v slovenskih društvih, na predavanjih, pri slovenskih mašah. Nismo dovolili, da bi nam v slovensko življenje vdrla argentinska miselnost. Ni pa s tem rečeno, da živimo v getu. Naše skupnosti so samo slovenske ne pa dvojezične. Večina Slovencev si izbira prijatelje med Slovenci, čeprav to ni pravilo. Če imam jaz argentinskega prijatelja, grem z njim v gledališče ali drugam, vendar ga ne vodim v slovenska društva.

Nekateri so nam očitali, da Slovenci v Argentini nismo hoteli postati most med slovensko in špansko kulturo. Želeli so, da bi prevajali slovenska dela v španščino. Treba je razumeti, da se nismo čutili odrezani del Slovenije, čeprav smo jo morali zapustiti. Čutili smo se Slovenci, enakovredni matici, čeprav smo živeli ločeno. Pisali smo slovensko za Slovence. Nismo bili plačani za to. Ostali smo Slovenci.

Argentinski človek je po naravi res odprt, topel, dober srčen. Delovnih navad pa žal nima. Veselosti in odprtosti smo se

„Starši so nam vlili ljubezen do vsega, kar je slovenskega“

„Slovenija, od kod lepote tvoje...“ Avsenikova melodija je prevzela vse, ki so se v nedeljskem soparnem večeru odločili za postanek na števerjanskem griču za postanek na števerjanskem griču ob zvokih 25. jubilejnega festivala narodne glasbe. V kotu pod med borovci razpeto argentinsko zastavo, so se petju pridružili argentinski gostje: besedilo jim je prihajalo iz njih tako tekoče, da ni nič izdajalo, da so sicer Slovenci, toda iz na desetisoče kilometrov oddaljene Južne Amerike. Ko smo se jim približali za pogovor, se je prvi odzval *Dominik Oblak*, ki nam je v zglede slovensčini predstavil delovanje slovenske narodnostne skupnosti v Buenos Airesu.

Kaj vas je zaneslo v naše kraje?

„V Evropo sem prišel s slovensko folklorno skupino Pristava, ki bo letos prvič na turneji po Sloveniji. Gre za mlado skupino, ki je nastala leta '89 z namenom, da bi med slovenskimi izseljenci v Argentini gojila slovensko folklorno dediščino in širši argentinski publiki predstavila slovensko kulturo. Skupina šteje 29 mladih plesalcev, vsi slovenskega porekla, naš umetniški vodja pa je profesor Héctor Arico, odlični poznavalec slovenske folklorne. Sam je že večkrat bil v Sloveniji na izpopolnjevanju, skupina kot taka pa je letos prvič v Sloveniji. Seveda smo vsi radi volje sprejeti povabilo Izseljenskega društva Slovenija v svetu iz Ljubljane, ki je poskrbela za našo 15-dnevno turnejo po Sloveniji. Danes smo svoj prvi nastop začeli z dvema argentinskima plesoma, tangom in plesom coyas, v našem repertoarju pa so poleg malamba in pericono še gorenjski in belokranjski plesi.“

Naša skupina deluje v okviru slovenskega doma Pristava, ki združuje Slovence buenosaireske četrti Castelar.“

Kako in kako se združujejo Slovenci v argentinski prestolnici?

„Slovenskih domov je v predmestjih Buenos Airesa kar šest, v centru pa imamo Slovensko hišo, kjer ima svoj sedež naše krovno društvo Zedinjena Slovenija. Gre predvsem za kulturno usmerjena društva, ki predstavljajo neprecenljivo zbirališče naših izseljencev v posameznih mestnih predelih. V Buenos Airesu so razdalje velika ovira, tako da ima kapilarnost naših organizacij življenjsko važnost. Koordinacija teh društev je prepuščena medorganizacijskemu svetu, ki s svojimi včlanjenimi društvi in ustanovami pripravi letni program. Največja letna prireditve je Slovenski

dan, ki želi biti poleg največje kulturne prireditve tudi priložnost, da se srečajo vsi tu živeči slovenski izseljenci ne glede na razlike in zapreke, ki nas prepogosto ločujejo. V zadnjih letih so se tudi pri nas odnosi otopeni in zapaziti je večje sodelovanje med pred- in povojnimi emigranti.“

Vi ste že druga generacija izseljencev, vsi ste rojeni v Argentini, nekateri izmed vas se prvič vračajo v Slovenijo. Kljub temu pa je vaše poznavanje materinega jezika res zglede. Komu gre zasluga?

„Mislim, da gre zasluga predvsem našim staršem, ki so z nami od mladih nog govorili po slovensko, potem pa vsem našim učiteljicam, ki so svoje življenje posvetile našim sobotnim šolam in nas učile slovensčino, zgodovino, zemljepisa, verouka. Te šole so tako kot Slomškove nedeljske šole odigrale neprecenljivo vlogo. Za marsikoga je bil to edini način, da se seznanijo s svojim materinim jezikom in svojo kulturno dediščino. Tudi okoliščine, v katerih so nam naši predniki zagotovili brezplačne osnovnošolske in srednješolske tečaje, niso bile vedno najlažje. Pogosto vzgojiteljice sploh niso bile po poklicu učiteljice, temveč navadne mamice, ki so nas učile s knjigami in berili, ki so jih naši starši prinesli s seboj in potem na najrazličnejše način razmnoževali. Danes je veliko lažje, učiteljice prihajajo na izpopolnjevanje v Slovenijo, s seboj prinašajo nove knjige in berila. Nekateri študentje prihajajo s štipendijami na visokošolski študij v Slovenijo, stikov in obiskov je vse več.“

Kako občutite problem asimilacije?

„Mislim, da je v Argentini veliko lažje biti Slovenec kot na primer v Severni Ameriki. V ZDA moraš biti prej Američan, pri nas pa si lahko prej Slovenec. Argentina je iz tega vidika veliko bolj strpna. Sploh smo izseljenci Argentini zelo hvaležni, kajti to je država, ki je sprejemala vse brez razlik in dala vsem narodnostnim skupnostim možnost, da se ohranijo in razvijejo. Argentina je bila tudi ena izmed prvih, ki je priznala novo rojeno slovensko republiko. Ob osamosvojitvi smo bili kot slovenska skupnost v Argentini poklicani, da argentinskemu prebivalstvu razložimo, kaj se sploh dogaja, katere so zahteve in želje mlade republike, vabili so nas na posvete, televizijske oddaje in ipd. Leta '92 so nam ulico, kjer ima sedež slovenski dom Pristavi, preimenovali v República de Eslovenia. Seveda je sedaj ko obstaja samostojna dr-

Nova izdaja „Brižinskih spomenikov“

Lani oktobra so v tržaški tiskarni Graphart končali tiskanje knjige *Monumenta Frisingensia* — Brižinski spomeniki (BS). Ti zapisi slovenskega jezika so najstarejši ohranjeni zapisi med vsemi slovanskimi jeziki. Nastali so okrog leta 1000. Obsegajo dva obrazca (spomenika I in III) splošne spovedi in pridigo s pozivom k pokori in spovedi (II).

To najnovejšo izdajo je uredil prof. Janko Jež. Zanj je pridobil predsednika Slovenske prosvete v Trstu Marija Mavra, da je prevzel v založniški program Mladike to dragoceno knjigo; pridružila se je florentinska založba Vallecchi.

Prof. Jež je kot lektor slovenskega jezika na filozofski fakulteti rimske univerze takoj po vojski objavil dve študiji o BS. Neposreden odmev je najti pri slavistu E. Damianiju. Pozneje je bilo v italijanskem tisku malo omemb BS; večje zanimanje je vzbudila šele izdaja BS Slovenske akademije znanosti in umetnosti l. 1993 in mednarodni simpozij o njih naslednje leto v Ljubljani. Tedaj se je Ježevemu posredništvu med slovensko in italijansko slavistiko pridružil prof. Paolo G. Parovel.

V tej je dobro izdelan pregled o izdajah BS od l. 1807, ko je izšla prva novica o njih, do leta 1993. (Med redkimi tiskovnimi napakami je navedba imena Škrabar namesto Škrabec). Prvo izdajo je pripravil ruski jezikoslovec P. I. Koepfen v Petrogradu leta 1827. Nato je prišla prva izdaja slovenskih znanstvenikov — Jerneja Kopitarja leta 1836. Njegova izdaja s transkripcijo v latinsko in cirilsko pisavo je bila za podlago naslednjim izdajam slovenskih slavistov (Metelko leta 1848, šolskim knjigam: Miklošič 1854 in 61; A. Janežič leta 1854, J. Sket 1893 in 1906; I. Grafenauer). Češki slavist V. Vondrák je izdaji BS dodal obširno razpravljanje o vplivih starega cerkvenega nemškega slovstva. Odlično sintezo dotlej ugotovljenih ali predlaganih zgodovinskih, paleografskih, jezikoslovnih dej-

žava s svojim imenom Republika Slovenija veliko laže argentinskim sosesčanom objasniti naše korenine in izvor naših prednikov. Sicer pa se poleg Slovencev vsi mi čutimo tudi stoočtne Argentine. Že naši starši so vzljubili Argentino in s časom sprejeli španski rek, ki pravi, da je domovina mojih sinov moja domovina, istočasno pa so nam znali predati tudi ljubezen do vsega, kar je slovenskega.

Pogovor zapisala Tatjana Dolhar „Primorski dnevnik“, 18. julija 1995

stev in mnenj pomeni izdaja BS F. Ramovša in M. Kosa leta 1937. Skrbno analitično raziskovanje prinaša izdaja R. Kolariča in J. Pogačnika s sodelavci leta 1968. (Založil dr. R. Trofenik v Münchnu).

Končno je leta 1993 prišla na svet izdaja Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Uredništvo so prevzeli Jože Farnagel, Franc Jakopin, Janko Kos, Tine Logar, Boris Paternu z 10 sodelavci. Iz te vrhunske izdaje so v tržaško izdajo prevzeli: faksimile vseh besedil (str. 18–26) ter verzije: diplomatična (izdelal Igor Grdina), kritična (isti) in fonetična (Tine Logar s sodelovanjem F. Jakopina in Janeza Zora). Recitacijo fonetične verzije je SAZU posnela na trak. Tudi prevod v sedanjo knjižno slovensčino je iz izdaje SAZU. Prevod v italijanščino — prvi — je delo prof. Ježa.

V dodatkih je prof. Parovel strnjeno obdelal zgodovino slovenskega naroda do nastanka BS; koristni so ustrezni zemljevidi (6). Orisu dobe do l. 1035 dodaja 30 vrst o naslednjem razvoju. Zadnji odstavek ni uspel. I. „Republika Slovenija, ki obsega skoraj v celoti etnične slovenske pokrajine (!) postane država po zmagi partizanskih in zavezniških sil v II. svetovni vojski...“ (!)

Prefacija istega pisca je povzdigovanje slovenskega „starodavnega srednjeevropskega alpsko-panonsko-jadranskega naroda velikega izročila in umske živosti.“ Italijanska kultura mu je dobro poznana, medtem ko so Italijani o vzhodnih sosedih kaj površno poučeni.

Prof. Jež je opozoril na sočasnost prvih zapiskov obeh jezikov, toda BS so verska literatura že oblikovanega jezika, italijanski notarski zapiski pa so plod še oblikujočega se jezika.

H koncu Ježevga pregleda („Skoro dve stoletji študija in pretresov“) je navedena zmešnjava, ki jo je povzročil A. V. Isačenko, ko je po spreletu slovenskega sveta leta 1943 BS razglasil za cerkvenoslovske pod vplivom slovaščine. To je povzel napr. Slovnik jazyka staroslovenského (Praga 1958 in sl.). Zato vpraša prof. Jež: „So torej BS slovaški ali slovenski?“ ter po pravici odgovori z dr. Francem Grivcem: „So panonski in karantansko-slovenski, povezani s staroslovenskimi liturgičnimi oblikami, zlasti drugi. Brez Cirila in Metoda ne bi imeli BS. Drugi spomenik ima v jeziku, v slogu in vsebini tako značilen odtis izražanja in mišljenja sv. Cirila in Metoda, družec Zahod in Vzhod, da pomeni enega najvažnejših srednjeveških spomenikov krščanske literature vseh narodov.“

A. G.

Studia Slovenica

Raziskovalni inštitut STUDIA SLOVENICA je bil julija 1991 registriran pri Temeljnem sodišču v Ljubljani kot zasebna ustanova. Namen inštituta je raziskovanje slovenske kulturne, politične in gospodarske zgodovine. Inštitut ima knjižnico, muzej, arhiv in umetniško galerijo.

Inštitut ima trenutno na razpolago prostor le za sedanji knjižni fond. Muzejsko, arhivsko in galerijsko gradivo pa mora biti vskladiščeno zaradi pomanjkanja razstavnega prostora.

Inštitut je doslej organiziral sledeče razstave: Slovenski tisk iz begunskih taborišč v Avstriji in Italiji, 1945-1949; Fotografije iz življenja Slovencev v begunskih taboriščih, 1945-1949; Življenje in delo Slovencev v Argentini po letu 1945. Trenutno ima Inštitut razstavo izbora Goršetovih del iz njegovega ameriškega obdobja. Razstava je v gradu Dobrovo, Goriška Brda.

Posebna skrb je namenjena zbiranju in

hranjenju gradiva o slovenskih izseljenci in zamejcih in ob takih prilikah pisno in slikovno gradivo oddajo na smetišče ali prodajo za star papir. Pozabljamo vsi, da je tovrstno gradivo del slovenske kulturne dediščine in važen vir za slovensko zgodovinsko pisarje. Vsako uničenje pomeni obubožanje naše kulture. Inštitut je zbral precej tega gradiva in ga še vedno zbira, kjer koli je še dosegljiv in kadarkoli so lastniki tovrstnega gradiva voljni odstopiti ga ustanovi v hranjenje.

Ob zbiranju gradiva v obeh Amerikah in v Evropi se je nabralo precej dvojnic tiskov slovenskih izseljencev, tako periodičnega tiska kakor tudi monografov. Vse te dvojnice so na razpolago ustanovam in posameznikom, tako v nakup kot zamenjavo. Ko bo knjižnica prilično urejena in vse dvojnice oddvojene, bo na razpolago celoten seznam razpoložljivih dvojnic.

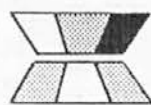
„Pogledi“, glasilo inštituta, št. 1

Dr. Janez Arnez in žena med knjigami v Studia Slovenica.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Krst: v San Justu je prejela sveti krst Cecilija Urbančič, hčerka Evgena in ge.

Alenke roj. Zupanc. Čestitamo!

Smrti: Umrli so Cilka Beznik (86), v Ramos Mejiji France Pergar (75), v Mendozi pa ga, Zora Žgavec in dr. France Luskar.

Naj počivajo v miru!

Rožmanov dom

Življenje v Rožmanovem domu postaja zadnja leta kar razgibano in pestro. Ni se čuditi, da je bila zadnja leta osredotočena posebna pozornost rojakov do te slovenske dobrodelne ustanove na tej in oni strani oceana. Pritegnilo je celo gornike iz Slovenije. Ustavili so se za nekaj dni v Rožmanovem domu pred uresničitvijo velikopoteznega načrta — naskok na Aconcagua. Naj v pojasnilo navedemo, da so sobe v Domu, dokler in kolikor so še nezasedene, po predčasnem ustreznem dogovoru na razpolago — tudi gostom iz Slovenije. Rožmanov dom so obiskali poleg gornikov še druge kulturne, politične in cerkvene osebnosti, kar je bilo omenjeno že v prejšnjih poročilih.

Mnoge člane in prijatelje Doma zanima, kako žive stanovalci, s čim se ukvarjajo in kako si preganjajo čas. Tu je treba pojasniti, da je večina domovalcev zaradi visoke starosti podvržena različnim starostnim nevednostim in obolenosti. Zato ni pričakovati kake posebne aktivnosti. Kljub vsemu temu pa se stanovalci počutijo mnogo boljše v tem Domu, obdanem z vrtovi, kot pa v zabetoniranem prostoru, čeprav z boljše, toda neprimerno dražjo oskrbo. V primeru resne obolenosti zavis oskrba od Pamijeve ustanove in seveda tudi od domačih. Za nujno zdravniško pomoč je predvidena posebna ambulanca z zdravnikom in bolničarko.

Med stanovalci so različni poklici: notar, tehnik, učitelj, učiteljica, prevajalka in častnikarka. Imamo tri šahiste, dva violinista, enega kitarista in tri igralce na klavir.

V Rožmanovem domu se poučuje slovensčina za tukajšnje domačine, ki namepravajo potovati v Slovenijo, posebna učna pomoč pa se ukvarja s poučevanjem nemščine. Za olepšavo Doma, negovanje cvetic in pripravo oltarja skrbi zavzeto že dolgoletna stanovalka Rožmanovega doma.

V zamisli je posebna terapija — uvedba pogostejšega skupnega petja, kar vpliva ugodno na razploščanje priletih stanovalcev, jih razvedri, poživlja družabnost in obenem odvrta od pretiranega večurnega sedenja pred televizijskim zaslonom.

Pomembnem dogodek je bila poroka dveh domovalcev Rožmanovega doma. Poročno mašo, ki jo je daroval dr. Jure Rode v cerkvi Lurške Marije v San Justu, je zelo povzdignilo ubrano petje pevcev iz San Justa, pod vodstvom Andreja Selana in s sodelovanjem prof. Vombergarja na orglah. Med poročnim obredom je z občuteno dinamiko odmevala Gounodova Ave Maria. Odigral jo je na violini bivši član domobranske godbe Božo Šurman. Številni navzoči znanci, prijatelji in sorodniki novoporočencev so se po končani maši pridružili še slavju v Rožmanovem domu, ki ga je organiziral njegov odbor. Vsem sodelujočim in ostalim navzočim — iskrena hvala za doprinos k izredno lepemu in pristrčnemu poteku nepozabnega dogodka.

Kot pri vsaki ustanovi nastajajo tudi pri Rožmanovem domu problemi, ki čakajo nujne rešitve. Že sama popravila v zvezi z vzdrževanjem poslopja so na dnevnem redu, da ne govorimo še o drugih obveznostih, ki terjajo težko zmogljive vsote denarja. Treba bo še potrpeti in se zadovoljiti z dosedanjimi dosežki. Da se je moglo

premostiti dosedanje gmotne ovire in priti na tekoče z vsemi obveznostmi, gre zaslu-ga občudovanja vredni zvestobi in socialnemu čutenju darovalcev, ki se na različne načine spomnijo na Rožmanov dom. Kdo so ti dobrotniki? Naj jih kar naštejemo:

1. Odsek Zveze mater in žena San Justo se Rožmanovega doma vedno spomni z raznimi paketi živil in priboljškov. Ob priložnosti njene obletnice so bili povabljeni tudi stanovalci na brezplačno slavnostno kosilo.

2. Naš dom San Justo je redno povabil domovalce na božično in velikonočno prireditev z zajtrkom.

3. Mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana je lepo prepeval na velikonočno nedeljo v Domu. Mladi pevci so celo postregli s prinešenim pecivom in še nadalje razveseljevali domovalce z znameniti slovenskimi popevkami.

4. Dušni pastir Tone Bidovec, ki skrbi za redno bogoslužje — večerno sobotno mašo.

5. Vincencijeva konferenca: velikonočna in božična darila.

6. France Miklavc: Večkratna pošiljka kolin.

7. Lojzka Šonc por. Bitenc je skupno z domačimi organizirala odlično asado in domovalce pogosto obdarila z raznimi poslasticami.

8. Člani, ki redno poravnajo članarino za Rožmanov dom in s posebnimi prispevki sodelujejo pri njegovem vzdrževanju.

9. Vsi anonimni požrtvovalni darovalci, ki ne želijo biti imenovani.

Vsem navedenim in anonimnim dobrotnikom naj gre na tem mestu toplja zahvala za krščansko ljubezen do bližnjega. Bog plačaj!

Prav gotovo ne bi bil možen obstoj te slovenske dobrodelne ustanove, če ne bi bilo vse delovanje in skrb postavljena na trdna tla ljubezni in požrtvovalnosti vseh socialno čutečih rojakov. Le tako se je Rožmanov dom mogel dvigniti na dostojno višino — v ponos vsem rojakom po svetu!

T. Š.

Carolina Piber, argentinska podprvakinja

V Mendozi se je končalo 41. argentinsko prvenstvo v namiznem tenisu. Organiziral sta ga mendoški dnevnik Los Andes ter mendoška namiznoteniška zveza. Med damami je dosegla odlično drugo mesto **Carolina Piber** in tako postala podprvakinja Argentine.

Klonila je šele v finalu, kjer jo je premagala domačinka Deborah Pérez. Carolina Piber se je tako uvrstila za južnoameriško prvenstvo, Sudamericano, ki se bo odigral v Venezueli, septembra tega leta.

V tekmovanju po ekipah je med damami zmagala Mendoza. Na drugo mesto pa se je uvrstila ekipa iz Buenos Airesa, ki sta jo sestavljali Carolina Piber ter Carla Buono.

Naši mlajši Slovenci se počasi uveljavljajo v argentinskem športu in se tako pridružujejo slovenskim planincem in smučarjem, ki so se prejšnja leta dobro uvrščali v argentinski športni dejavnosti.

MARIBOR — Junija so se rodili že drugič trojčki po umetni oploditvi „in vitro“. V mariborski bolnišnici so sklenili, da bodo tako pomagali 100 parom na leto, drugi pa bodo morali čakati več let, da pridejo na vrsto. Po drugi strani pa je parlament odklonil predlog za podaljšani porodniški dopust, da bi tako Slovenija ne izumrla!

TOLMIN — V Soški dolini je več medvedov. Posledica teh obiskov v zadnjem mesecu je kakih 20 raztrganih ovc. Lani je zmanjkalo 28 ovc. Ker je soška dolina čedalje bolj zapuščena, imajo medvedje prosto pot iz juga v Avstrijo ali Italijo, a so zaščiteni in za odstrel je potrebno veliko birokracije.

LJUBLJANA — Vlada je sprejela nacionalni stanovanjski program, to je gradnjo kakih 10.000 stanovanj na leto. Znano je, da v Sloveniji zelo primanjkuje stanovanj.

RADENCI — V Radensko je bilo vloženo preveč nacionalnih certifikatov, kakor je bilo načrtovano. Zato bodo morali vrniti posameznikom okoli 13% vloženi certifikatov.

IDRIJA — Izšel je roman *Oblast in Venera*, ki ga je napisal dr. Jože Felc, primarij psihiatrične bolnišnice v Idriji. Felc je pred leti izdal v Idriji revijo *Kaplje*, ki pa so jo komunisti zatrli. Roman je vpet v čas od začetka 2. svetovne vojne do osamosvojitve Slovenije.

BLED — 16. julija je bil v blejski festivalni dvorani že tradicionalni koncert Glasbena dediščina Slovenije. Med drugimi je pel tudi basist Juan Vasle, na sporedu pa so bili starejši avtorji Trasie, Hoeller, Lechner in Bizjak. Koncert so ponovili v ljubljanski franciščanski cerkvi.

LJUBLJANA — Krzysztof Penderecki, slavni poljski dirigent, je 16. julija imel v Ljubljani predstavitev svojega Lukovega evangelija, napisanega za štiri zборе, orkester, soliste in recitatorja. Dogodek je bil za Slovenijo izrednega pomena in je ljubljanske melomane zelo navdušil.

LJUBLJANA — Izvedli so anketo, kako Slovenci uporabljajo prosti čas. Med 724 vprašanih je 395 odgovorilo, da ne gredo nikoli v kino, v gledališče 435, na klasične koncerte pa 551 tudi nikoli. Na koncertne narodnozabavne glasbe pa tudi ne 505, v opero pa nikoli 589. Javne knjižnice obiskuje le 60% vprašanih, a 26% jih ni prebralo niti ene knjige v preteklem letu; 3% televizije sploh ne gleda, do 2 uri jo gleda 40%; 8,8% pa več kot 3 ure dnevno.

MURSKA SOBOTA — Turistična kmetija Ferencček-Kous je pripravila prireditev „Žetev in mlatitev po starem“. Prikazala je žetev s srpi, pripravo snopov in mlatčev s parno mlatilnico. Sledil je odrski prikaz prekrivanja hiše s slamo, in seveda tudi obed za „težake“.

BOHINJ — Mednarodni simpozij Planšarske svatbe v vzhodnih Alpah je pripravila SAZU. Govorili so o življenju planšarjev, njih stavbah in tipologiji, in sicer v Sloveniji, Avstriji, na Bavarskem in Švici. Sodelavci so si ogledali še Planšarski muzej v Stari Fužini.

LJUBLJANA — Končala se je velika razstava Gotika v Sloveniji, ki je prvi celovit pregled gotike na slovenskem ozemlju od 13. do 16. stoletja. Ogledali so si jo lahko v poslopijih Narodne galerije, Narodnega muzeja in v Muzeju novejših zgodovine. Izšla sta dva lepa kataloga, počakati pa bo treba še na osrednji katalog, ki bo zajel vso gotiko in jo primerno ocenil, seveda tudi s prevodi, kar bo slovensko gotiko lahko uvrstilo v splošni tok evropske umetnosti.

ČRNOMELJ — Belokranjci so pripravili za konec junij Zelenege Jurija, a na dan prireditve je lilo kot iz škafe in je bil najbolj mrzel dan v zgodovini Bele krajine. Obiskovalcev je bilo malo, vrsto prikazov so sploh opustili, nekateri pa so vseeno plesali kar pod dežniki.

SEČOVLJE — Hrvati mislijo dograditi mejni prehod do 1. avgusta, ker pričakujejo veliko slovenskih turistov v Istro. Zaradi tega prehoda so Slovenci pred letom dni zelo protestirali, ker naj bi segal na slovensko ozemlje, sedaj pa so se kar sprijaznili. Ugibajo le, če morda to ni posledica kakega tihega dogovora med vladama, kako bodo uredili mejo v Piranskem zalivu in v Istri.

MARIBOR — Poletni festival na Lentu popolnoma „spremeni ustaljene življenjske navade meščanov, ritem nočnega življenja pa se približa atmosferi kake Barcelone ali Buenos Airesa“. Tam se bo zvrstilo letos kakih 200 predstav, koncertov, folklornih prireditev ali oper.

ANKARAN — Za odsek ceste Ankaran-Črni Kal so na Urbanističnem inštitutu Slovenije izmed 13 predlaganih tras izbrali varianto, ki daje absolutno prednost čim manjšemu posegu okolja oziroma v nasade oljk.

LJUBLJANA — Odbor za notranjo politiko pri Državnem zboru je sklenil, da predloži zakonski osnutek, ki odpravlja obveznost osebne izkaznice. Ta bo še naprej prostovoljen dokument, državljani pa bodo svoje istovetnost dokazovali lahko še na druge načine. Pač pa jo bodo še nadalje potrebovali kot potovalni element. Nova izkaznica bo izdelana po evropskih standardih.

DRAVOGRAD — Tam so v začetku julija praznovali 120. obletnico gasilskega društva, enega najstarejših v Sloveniji. Na paradu je sodelovalo več kot 400 gasilcev. Tudi so razvili svoj novi prapor ter izročili namenu novo vozilo.

KRANJ — Opravljen je bil strokovni pregled novega kokrskega mostu. Komisija ni imela nobenih pripomb. Most je končan, ne ve se pa, kdaj bo odprt za javnost.

FUŽINE, LJUBLJANA — Ko je 3. julija zmagala Srbija v košarki in postala evropski prvak, so to zmago praznovali Srbi s petardami in ognjemeti. Tako je tudi na Fužinah pri Ljubljani, kjer je nad polovico prebivalcev z juga, pokalo kakor med vojsko.

LJUBLJANA — V juniju in juliju je opravljalo v Sloveniji 7597 dijakov zadnjega letnika in 585 kandidatov z univerz prvo redno maturo po dolgih desetletjih. Maturo so spet uvedli, ker je bilo opazno pomanjkanje znanja in dobrih študijskih navad, kar se je maščevalo pozneje pri univerzitetnih študijih; odslej naprej pa bo matura reden zaključek srednje šole in primerljiva evropskim študijem.

BREŽICE — Sedaj z novo mejo med Slovenijo in Hrvaško so Brežice postale nova Meka za jug, kakor je bil nekoč Trst ali Avstrija. Najrazličnejša podjetja so tam odprla svoje trgovine. Pozna se bližina Zagreba.

ŠMARJE PRI JELŠAH — Pri Smoletovih na Jesovcah so je narava poigrala po svoje. Njihova svinja je med osmimi pujski povrgla tudi čudnega dvojčka — vsaj tele si sta bili dve, imela sta šest nog in eno samo skupno glavo. Glava je imela štiri ušesa, dvojje zakrnelih oči, eno pa veliko z dvema zenicama na temenu. Samo rilec — en sam — je bil normalen.

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

ZDRAVNIKI

dr. Marija Avguštin - Specialistka za očesne bolezni. Ponedeljek, torek in petek od 16. do 20. ure. Roma 3122 - 1. nadstr. 3. - Isidro Casanova (20 m od Rute 3). Tel.: 485-5194

PSIHOLOGIJA

Lic. Jelka Oman, psihologinja. Psihološka pomoč pri učenju in vedenju, orientacija pri izbiri poklica in v njem, ter za starše in vzgojitelje. Finocchetto 1949, Hurlingham, Tel.: 665-0268

Psihoanalitični konzultorij; Lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ — Capital — Tel.: 831-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. **Elektro Ader** - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantati osebo-integrirani; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni **Marjeta Senk** - Tel.: 762-2840.

Tel. 441-1264 / 1265
Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82 Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

Lepo sobo v Ljubljani oddam za mesec julij in avgust. Tel. 658-0154.

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 476-4435; tel. in faks 46-7991.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319

Janez Pustavrh: barvam hiše, stanovanja, polagam tapete (empapelado); tel. 651-6622 (po 13. uri).

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandezias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

V petek, 28. junija, je v Bogu zaspal gospod

France Pergar

Pokopali smo ga naslednji dan na pokopališče Villegas v San Justo.

Najlepša hvala delegatu Jožetu Škerbcu, dr. Juretu Rodetu in dr. Alojziju Kukovici za duhovno tolažbo med boleznijo, še posebno pa delegatu Jožetu Škerbcu in dr. Juretu Rodetu za pogrebno mašo in vodstvo pogreba. Prav lepa hvala darovalcem vencev in cvetja, vsem kropilcem in vsem za izraze sožalja.

Spomnimo se ga v molitvi.

Žalujoci: žena Slavka roj. Knavs, sin Janez z družino, hčerke Marijeta, Marjeta, Ana z družinami in Monika z zaročencem Gabrielom, bratje Ivan, Anton, Ciril in sestri Ivanka in Marija

Buenos Aires, Ljubljana, Zgornje Gorje

Slovenska kulturna akcija Ivan Bukovec RAZSTAVA OLJ

Sobota, 19. avgusta, v Slovenski hiši

Zakaj ne bi vi

drugo leto obiskali SLOVENIJO?

SLOGA PODARI

2 letalski vožnji BUE-LJU-BUE
enemu od članov s

KARTICO SLOGA-MULTIRED.

Žrebanje bo 2. januarja 1996.

Ne odlašajte! Prej ko si nabavite kartico SLOGA-MULTIRED, več možnosti imate, da zadenete!

Informacije osebno ali po telefonu v SLOGI!

SLOGA DA VEČ! V SLOGI JE MOČ!

Obvestilo

Slovenskih krščanskih demokratov

Na željo članov in zaradi še odsotnih v Sloveniji smo dosegli, da je rok za oddajo glasovnic podaljšan definitivno do 13. avgusta.

Izpolnite svojo člansko dolžnost pri krajevnih odbornikih!

Za območje Argentine in Južne Amerike
Jernej Dobovšek

Iz življenja v Argentini

(Nad. z 2. str.)

nih problemov, to so delavske organizacije, ne najdejo svojega mesta ne v družbi, ne v reševanju problema. Predsednik je bistro, takoj po nastopu svojega prvega mandata, razbil sindikalno opozicijo. S tem je mirno izvedel reformo državne strukture in ekonomije nasploh, ne da bi doživel kako sindikalno nasprotovanje. Ob tem problemu brezposelnosti, tudi ni jasnega nastopa gremijev: levčarske organizacije pripravljajo proteste in izgrede, ki jih vlada reši s policijskim posegom, provladni sindikati pa jalovo besedičijo tudi brez vsakega učinka. To pa je seveda kaj negativno. Res je, da je vladi s tem olajšan položaj, ker je ena izmed front mirna; a istočasno tudi ni konstruktivnih prispevkov, ki bi lahko obogatili pogled na problem in pomagali k čim boljši rešitvi.

V takem položaju seveda cvetejo tudi osebni interesi, povezani z izkoriščanjem položaja. Tako je bilo zanimivo, kako je guverner Duhalde ugladil svoje stike s sindikati, medtem ko je predstavljal eno maloštevilnih nasprotij gospodarskemu ministru, ko so načrtovali vladne ukrepe proti brezposelnosti. Duhalde pa ima svoje last-

ne skrbi. V zadnjem letu je brezposelnost v delavskem pasu okoli Buenos Airesa narasla kar za 5%. Znižanje podjetniških socialnih prispevkov, ki ga predlaga Cavallo, pa pomeni manjši dotok fondov za socialno skrbstvo, ki je temelj Duhaldejeve politike in na kateri zida svojo predsedniško kandidaturu za leto 1999.

Zapleti na RTVS

Trinajst članov sveta RTV Slovenija, kar v tem organu predstavlja večino, je 24. julija podpisalo sklep, s katerim se mora na srednjevalovni oddajniški mreži takoj vzpostaviti stanje pred 18. julijem letos, to je, da bi moral Radio Slovenija ponovno vklopiti srednjevalovne oddajnike na Belem križu, v Domžalah in Lendavi. Pooblaščen namestnik generalnega direktorja Andrej Rot je izdalo ustreznega naloga zavrnil, ker svet RTVS formalno ni izdal sklepa o tem (predsednik in podpredsednik sveta sta na dopustu).

Kolegij generalnega direktorja RTV Slovenija tudi ni sprejel zahteve vodstva Radia Koper in direktorja radijskih in TV programov za italijansko narodnost za ponovno vključitev srednjevalovnega oddajnika za program v italijanščini na Belem križu, ki so ga ukinili baje zaradi varčevanja.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti
pa \$ 60; obmejne države Argentine 90
USA dol.; ostale države v obeh Amerikah
100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Av-
stralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za
pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno
pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 362-7215
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

SREDA, 9. avgusta:
Zveza slovenskih mater in žena izre-
dno srečanje v kuhinji. Vabljen ob 15. uri.

NEDELJA, 13. avgusta:
V Slomškovem domu družinska ne-
delja in Otroški dan.

ČETRTEK, 17. avgusta:
Sanmartinska Zveza žena in mati ima
svoj redni mesečni sestanek. Vabljen vse!

SOBOTA, 19. avgusta:
Pri SKA razstava olj slikarja Ivana Bu-
kovca.

NEDELJA, 27. avgusta:
V Rožmanovem domu obletnica s sve-
to mašo in skupnim kosilom.

Slomškov dom Slomškova šola

Nedelja, 13. avgusta
OTROŠKI DAN

9.00 sv. maša
12.00 družinsko kosilo in
mini tombola za otroke
Prisrčno vabljeni!

V 86. letu starosti je zaspala v Gospodu naša draga sestra in teta, gospa

Cilka Beznik

Iskreno se zahvaljujemo osebju Doma sv. Vincencija za vso duševno in telesno pomoč in župniku Tonetu Bidovcu za pogrebno sv. mašo in molitve ob krsti.

Priporočamo jo v molitev.

Žalujoci:
Brat Jaka z družino,
nečaka Julij in Frido z družino

Buenos Aires, Milwaukee